

Miljø- og Fødevareklagenævnet
Nævnenes Hus
Toldboden 2
8800 Viborg

Indleveret på klageportalen for Nævnenes Hus

Dato: 27. marts 2026

Klage over tilladelser til fiskeri efter blåmuslinger i Isefjorden i sæson 2026-27

Den 5. marts 2026 har Styrelsen for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri ("Styrelsen") meddelt tilladelser til fiskeri efter blåmuslinger i Isefjorden i sæson 2026-27 til

- Wittrup P/R med fartøjet H7 "RONJA" (**bilag 1**) og
- Fortuna Muslinger ApS med fartøjet KA56 "FORTUNA" (**bilag 2**)

På vegne af Foreningen Red Isefjord ("Red Isefjord") og Danmarks Naturfredningsforening ("DN"), samlet "Foreningerne", skal undertegnede, Naturens Retshjælp, hermed indgive klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet over de to meddelte tilladelser.

Fuldmagt fra Red Isefjord vedhæftes som **bilag 3** og fuldmagt fra DN vedhæftes som **bilag 4**.

Foreningerne gør gældende, at tilladelserne skal tilbagekaldes, så muslingefiskeri i Isefjorden bringes til ophør.

1. Hjemmel for påklage

Der ses ikke at være angivet klagevejledning i tilladelserne.

Ved § 5, stk. 1 i bekendtgørelse nr. 422 af 4. april 2022 har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri delegeret sine beføjelser under Fiskeriloven til Fiskeristyrelsen (nu Styrelsen). Af bekendtgørelsens § 9, stk. 2 fremgår, at Fiskeristyrelsens afgørelser kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet "*i det omfang, dette er fastsat i lovgivningen*".

Fiskerilovens § 110a fastlægger, at afgørelser truffet i medfør af Fiskeriloven eller regler udstedt i medfør heraf kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Denne klage indgives med hjemmel i Fiskerilovens § 110a, stk. 1.

2. Foreningernes klageberettigelse

Fiskerilovens § 110a regulerer klageinstans og klageprocedure, men indeholder ingen udtrykkelig definition eller afgrænsning af, hvem der er klageberettiget.

Miljøorganisationer, såsom Foreningerne, er således ikke eksplicit tillagt klageret i Fiskeriloven.

Miljø- og Klagenævnet har i afgørelse af 21. august 2020 (Sagsnr. 20/06571) vurderet, at en afgørelse truffet efter Fiskeriloven kun kan påklages af sagens parter, selvom dette ikke eksplicit fremgår af Fiskerilovens § 110a, stk. 1.

Foreningerne gør gældende, at partsbegrebet skal fortolkes i overensstemmelse med Århuskonventionens artikel 9, stk. 3, så det også omfatter Foreningerne.

2.1. Århuskonventionens artikel 9, stk. 3

Århuskonventionen er tiltrådt af EU og er dermed del af EU's retsgrundlag, som Danmark er bundet af. Konventionen har blandt andet til formål at sikre offentligheden adgang til prøvelse af afgørelser, der kan påvirke miljøet.

Det følger af Århuskonventionens artikel 9, stk. 3, at traktatens parter skal sikre, at:

"Medlemmer af offentligheden, der opfylder eventuelle kriterier i national ret, har adgang til administrative eller retslige procedurer for at anfægte private personers og offentlige myndigheders handlinger og undladelser, der er i strid med de bestemmelser i national ret, der vedrører miljøet."

"Offentligheden" er i Århuskonventionens artikel 2, stk. 4 defineret som:

"En eller flere fysiske eller juridiske personer og i henhold til national lovgivning eller praksis, disses foreninger, organisationer eller grupper."

Artikel § 9, stk. 3 er fortolket af EU-Domstolen i flere afgørelser hvoraf følgende skal fremhæves:

I den præjudicielle forelæggelse **C-873/19**¹ havde en miljøorganisation, Deutsche Umwelthilfe eV, indgivet en administrativ klage over en afgørelse truffet af den tyske forbundsmyndighed for motorkøretøjer, om godkendelse af software installeret i Volkswagen biler for at kontrollere NOx-emissioner. Da den administrative klage ikke førte til en afgørelse, anlagde Deutsche Umwelthilfe eV sag ved en tysk forvaltningsdomstol.

Deutsche Umwelthilfe eV er som miljøorganisation i henhold til tysk miljølovgivning tillagt partsstatus. Godkendelsen, som blev anfægtet, var udstedt med hjemmel i en bekendtgørelse om EF-typegodkendelse af motorkøretøjer og en EU-forordning om NOx-emissioner og dermed ikke tysk miljølovgivning. I henhold til tysk

¹ <https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document/C/2019/C-0873-19-00000000RP-01-P-01/ARRET/267751-DA-1-html>

forvaltningsretspleje, er det alene den, hvis rettigheder er krænket (fx. adressaten), der kan anlægge sag vedrørende en typegodkendelse, dvs. en rettighedsbaseret afgrænsning af partsbegrebet.

Sagsøgt i sagen for forvaltningsdomstolen, Forbundsrepublikken Tyskland, påstod sagen afvist under anbringende af, at Deutsche Umwelthilfe eV ikke havde søgsmålskompetence.

Den tyske forvaltningsdomstol forespurgte EU-Domstolen, om Århuskonventionens artikel 9, stk. 3, sammenholdt med Chartrets artikel 47, stk. 1, er til hinder for, at en miljøbeskyttelsesforening med partsevne i henhold til national lovgivning ikke for en national ret kan anfægte en administrativ afgørelse om en EF-typegodkendelse af biler, der kan være i strid med en EU-forordning vedrørende NOx-emissioner.

EU-Domstolen udtalte, at en mulig retsstridig administrativ afgørelse om en EF-typegodkendelse af biler er omfattet af det materielle anvendelsesområde for Århuskonventionens artikel 9, stk. 3, eftersom den udgør en offentlig myndigheds "handling", som hævdes at være i strid med bestemmelser i "national ret, der vedrører miljøet" (præmis 50), da formålet med EU-forordningen vedrørende NOx-emissioner er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau i medlemsstaterne. Det miljøretlige begreb i artikel 9, stk. 3 skal således tolkes bredt.

Videre fastslog EU-Domstolen, at en miljøbeskyttelsesforening med partsevne er omfattet af det personelle anvendelsesområde for Århuskonventionens artikel 9 stk. 3. For at kunne være indehaver af rettighederne fastsat i denne bestemmelse, skal sagsøger være "medlem af offentligheden" og opfylde "eventuelle kriterier i national ret" (præmis 59).

"Eventuelle kriterier i national ret" vedrører fastlæggelsen af kredsen af søgsmålsberettigede og ikke fastsættelse af genstanden for søgsmålet, for så vidt som det vedrører tilsidesættelse af bestemmelser i national ret, der vedrører miljøet. Det følger heraf, at medlemsstaterne ikke kan begrænse det materielle anvendelsesområde for artikel 9, stk. 3, ved at undtage visse kategorier af bestemmelser i national ret, der vedrører miljøet, fra sagens genstand (præmis 64).

Derfor tilkom det den forelæggende ret i videst muligt omfang at fortolke de nationale processuelle regler med henblik på at gøre det muligt for en miljøbeskyttelsesforening som Deutsche Umwelthilfe eV at anfægte en EF-typegodkendelse, jf. tillige C-664/15 Protect (præmis 75).

I **C-664/15**² havde et østrigsk skiresort søgt om forlængelse af en tilladelse til indvinding af vand fra floden Einsiedlbach, der er omfattet af Vandrammedirektivet. En østrigsk miljøorganisation, Protect Natur-, Arten- og Landschaftschutz Umweltsorganisation ("Protect") som under den østrigske lov, som implementerede Habitatdirektivet, var

² <https://infocuria.curia.europa.eu/tabs/document/C/2015/C-0664-15-00000000RP-01-P-01/ARRET/198046-DA-1.html>

tildelt partsstatus, gjorde indsigelse om, at forlængelse af tilladelsen ville være i strid med Habitatdirektivet.

Denne indsigelse blev afvist og tilladelsen blev forlænget. Herefter indbragte Protect den administrative afgørelse for den østrigske forvaltningsdomstol og gjorde gældende, at tilladelsen var i strid med Vandrammedirektivet.

I modsætning til den østrigske lovgivning, som implementerede Habitatdirektivet, tildelte den østrigsk vandlovgivning ikke eksplicit miljøorganisationer såsom Protect partsstatus.

Protects søgsmålskompetence blev afvist fordi Protect ikke, som bestemt i den østrigske Forvaltningsprocedurelov, havde påberåbt sig rettigheder som part under den forudgående administrative behandling af sagen i forhold til Vandrammedirektivet. Alene parter i den forudgående administrative behandling af sagen var berettiget til at indbringe afgørelsen for forvaltningsdomstolen.

Protect baserede derfor søgsmålet på Århuskonventionens artikel 9, stk. 3 og fortolkningen af denne bestemmelse blev forelagt EU-Domstolen.

EU-Domstolen fastslog, at Århuskonventionens artikel 9, stk. 3 sammenholdt med chartrets artikel 47, skal fortolkes således, at nationale regler ikke kan hindre en miljøforening i prøvelse af en afgørelse om godkendelse af et projekt, der kan være i strid med forpligtelsen til at forebygge forringelse af tilstanden for vandmiljøet efter Vandrammedirektivets artikel 4.

EU-Domstolen udtalte, at Århuskonventionens artikel 9, stk. 3 sammenholdt med Chartrets artikel 47 pålægger medlemsstaterne en pligt til at sikre en effektiv retsbeskyttelse af de rettigheder, der tillægges i henhold til EU-retten, jf. præmis 45.

EU-Domstolen udtalte herefter:

"Som generaladvokaten i det væsentlige har anført i punkt 89 og 90 i forslaget til afgørelse, ville den adgang til administrative eller retslige procedurer, der er fastsat i Århuskonventionens artikel 9, stk. 3, blive frataget sin effektive virkning eller endog sit indhold, såfremt det skulle lægges til grund, at visse kategorier af »medlemmer af offentligheden« eller så meget desto mere »medlemmer af den berørte offentlighed«, såsom miljøbeskyttelsesorganisationer, der opfylder kravene i Århuskonventionens artikel 2, stk. 5, ved indførelsen af sådanne kriterier blev nægtet enhver adgang til administrative eller retslige procedurer." (præmis 46)

Den adgang til administrative eller retlige procedurer, der er fastsat i artikel 9, stk. 3 vil altså blive frataget sin effektive virkning, hvis medlemsstaterne opstiller kriterier, der fratager miljøbeskyttelsesorganisationer muligheden for at kontrollere overholdelsen af de EU-retlige miljøbestemmelser, fordi "sådanne organisationer oftest er rettet mod den almene interesse og ikke alene mod beskyttelsen af de individuelle borgeres interesser", jf. præmis 47.

Det påhviler herefter de nationale domstole at fortolke nationale procesregler EU-konformt, herunder i overensstemmelse med formålene med Århuskonventionens artikel 9, stk. 3:

"Det skal i denne henseende bemærkes, at det tilkommer den forelæggende ret i videst muligt omfang at fortolke de processuelle regler vedrørende de betingelser, der skal være opfyldt for en efterprøvelse i overensstemmelse med såvel formålene med Århuskonventionens artikel 9, stk. 3, som formålet om effektiv domstolsbeskyttelse af de rettigheder, der tillægges i henhold til EU-retten, med henblik på at gøre det muligt for en miljøbeskyttelsesorganisation, såsom Protect, ved en domstol at anfægte en afgørelse, der er truffet efter en administrativ procedure, som kan være i strid med EU's miljøret (jf. analogt dom af 8.3.2011, Lesoochranárske zoskupenie, C-240/09, EU:C:2011:125, præmis 52).

Såfremt en sådan konform fortolkning imidlertid viser sig at være umulig, påhviler det således den forelæggende ret i den sag, som den skal behandle, at undlade at anvende den nationale processuelle retsregel, som kræver, at den omhandlede miljøbeskyttelsesorganisation har partsstatus i proceduren for at kunne anlægge et søgsmål til prøvelse af en afgørelse om godkendelse af et projekt, der kan være i strid med forpligtelsen til at forebygge forringelse af tilstanden for vandområder som fastsat i artikel 4 i direktiv 2000/60." (præmis 54 og 55)

2.2. Tilladelse til muslingeskrab er i strid med national ret, der vedrører miljøet

Vandrammedirektivet, som blev vedtaget i 2000, har som overordnet formål at bevare og forbedre vandmiljøet tværs over EU.

Vandrammedirektivet er implementeret i dansk ret ved bla. Lov om Vandplanlægning³. Loven finder bla. anvendelse på "overfladevand" som er defineret i § 2, litra 1).

I medfør af Lov om Vandplanlægning er udstedt en Indsatsbekendtgørelse⁴, som fastlægger et indsatsprogram for hvert vandområdedistrikt.

Det fremgår af Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, at statslige myndigheder kun kan træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen

1. Ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdets tilstand og
2. Ikke vil kunne hindre opfyldelsen af det fastlagte miljømål, herunder gennem de i indsatsprogrammet fastlagte foranstaltninger

Indsatsbekendtgørelsens § 8 er en implementering af artikel 4 stk. 1 i Vandrammedirektivet.

³ Lbkg. Nr. 126 af 26. januar 2027

⁴ Bkg. Nr. 1669 af 8. december 2025

Isefjorden er omfattet af definitionen i Lov om Vandplanlægning af "overfladevand", og dermed også § 8 i Indsatsbekendtgørelsen.

Som det fremgår nedenfor under pkt. 3.7., gør Foreningerne gældende, at muslingeskrab har en negativ påvirkning på Isefjordens økologiske tilstand.

Dermed hævdes tilladelserne til muslingeskrab i Isefjorden at være i strid med "national ret, der vedrører miljøet".

2.3. Red Isefjords partsevne

Som nævnt ovenfor, er miljøorganisationer, såsom Foreningerne, ikke eksplicit tillagt klageret i Fiskeriloven.

Ved implementeringen af Århuskonventionen i Danmark er der i en række særlove indført udvidet administrativ rekurs for lokale miljøorganisationer, der har en væsentlig interesse i afgørelsen, fx i Miljømålsloven, Naturbeskyttelsesloven og Lov om Vandplanlægning. Red Isefjord er behørigt stiftet og opfylder de krav, der efter dansk ret sædvanligvis stilles til lokale foreninger med klageret. Det fremgår af Red Isefjords vedtægter, **bilag 5**, at et centralt formål er at arbejde for at standse muslingeskrab i Isefjord. De fiskeritilladelser, som der hermed klages over, vedrører netop muslingeskrab i Isefjord og angår dermed præcis den aktivitet og det geografiske område, som fremgår af Red Isefjords formål. Red Isefjord har en stabil organisatorisk struktur og et aktuelt medlemstal på 300 medlemmer, hvilket understøtter, at der er tale om en reel og vedvarende interessevaretagelse. Se i øvrigt Red Isefjords hjemmeside redisefjord.dk.

Red Isefjord har dermed en væsentlig interesse i sagen.

Ligesom Deutsche Umwelthilfe eV i afgørelsen refereret ovenfor under pkt. 2.1. var tillagt partsstatus i tysk miljølovgivning, er Red Isefjord tillagt partsstatus og dermed klageret i en række særlove inden for miljøretten.

2.4. DNs partsevne

DN er en landsdækkende miljøorganisation.

Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø er i en række særlove tillagt klageadgang, se fx. Havmiljøloven, Miljøbeskyttelsesloven og Naturbeskyttelsesloven. Der stilles ikke her yderligere krav om at foreningen har væsentlig interesse i afgørelsen.

Til dokumentation af, at DNs hovedformål er beskyttelse af natur og miljø vedhæftes DNs vedtægter, **bilag 6**.

Ligesom Deutsche Umwelthilfe eV i afgørelsen refereret ovenfor under pkt. 2.1. var tillagt partsstatus i tysk miljølovgivning, er DN tillagt partsstatus og dermed klageret i en række særlove inden for miljøretten.

2.5. Søgsmåls- og klageberettigelse

De ovenfor refererede afgørelser C-873/19 og C-664/15 - ligesom afgørelsen C-240/09 - fastslog, at domstolene i medlemsstaterne er forpligtede til at fortolke nationale processuelle regler om klageadgang i overensstemmelse med Århuskonventionens artikel 9, stk. 3 og konventionens formål og derigennem sikre, at miljøbeskyttelsesorganisationer ikke afskæres fra adgang til prøvelse af administrative afgørelses forenelighed med EU-miljøretten.⁵

Da det alene er nationale domstole, der har retten til præjudiciel forelæggelse for EU-Domstolen, foreligger der ikke EU-retspraksis vedrørende udstrækningen af Århuskonventionens artikel 9, stk. 3 til administrativ rekurs.

Det fremgår dog klart af bestemmelsens ordlyd, at medlemsstaterne har pligt til at sikre, at "medlemmer af offentligheden, der opfylder eventuelle kriterier i national ret, har adgang til **administrative** eller retslige procedurer [...]."

I sit forslag til afgørelse i C-664/15 udtaler generaladvokat E. Sharpston i præmis 41:

I henhold til artikel 9, stk. 3, har offentligheden »adgang til administrative eller retslige procedurer for at anfægte private personers og offentlige myndigheders handlinger og undladelser, der er i strid med de bestemmelser i national ret, der vedrører miljøet«. Dette omfatter derfor adgang til en procedure til prøvelse af lovligheden af en afgørelse (en offentlig myndigheds handling), som er vedtaget efter en administrativ procedure, som sagsøgeren mener kan være i strid med vandrammedirektivets artikel 4. Hvorvidt den procedure, i hvilken den offentlige myndigheds handling anfægtes, i sig selv er administrativ eller retslig, afhænger af national lovgivning – ifølge oplysningerne i nærværende sag er sidstnævnte tilfældet i Østrig for så vidt angår afgørelser truffet i henhold til WRG 1959.

Ifølge generaladvokaten skal en national miljøorganisation have adgang til de klageprocedurer, der forefindes efter national ret – dvs. også administrativ rekurs - hvis national ret giver adgang hertil i forhold til den "handling", der anfægtes.

Som nævnt ovenfor, er miljøorganisationer generelt tillagt klageret i en række miljørelaterede love i dansk ret, hvorimod der ikke er nogen lovmæssig definition af søgsmålskompetencen ved domstolene. Generelt anses der at være videre adgang til administrativ klage end til søgsmål ved domstolene.

Henset til, at den refererede praksis fra EU-Domstolen vedrørende rækkevidden af Århuskonventionens artikel 9, stk. 3 må føre til, at Foreningerne må indrømmes adgang

⁵ C-240/09 Lesoochranárske zoskupenie VLK mod Slovakiet, præmis 52

til at anlægge retssag mod Styrelsen om lovligheden af de udstedte tilladelser til fiskeri efter muslinger i Isefjorden, må Foreningerne så meget desto mere indrømmes adgang til administrativ klage over tilladelserne ved Miljø- og Fødevareklagenævnet.

2.6. Foreningerne er klageberettigede

Ifølge EU-Domstolen pålægger Århuskonventionens artikel 9, stk. 3 medlemsstaterne, herunder Danmark, at fortolke national lovgivning således at nationale organisationer, hvis formål er beskyttelse af miljøet, får adgang til at anfægte lovligheden af en administrativ afgørelse, der er i strid med nationale miljøretlige regler, som er baseret på EU-lovgivning.

Tilladelserne, som der hermed klages over, er omfattet af Århuskonventionens artikel 9, stk. 3, idet der er tale om handlinger (fiskeritilladelser) udført af en national myndighed (Styrelsen), som Foreningerne gør gældende er i strid med bestemmelser i national ret, der vedrører miljøet (Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3).

Red Isefjord er som lokal miljøforening "medlem af offentligheden", som opfylder kriterier efter national ret (vedtægtsmæssigt formål, væsentlig interesse i afgørelsen, over 100 medlemmer m.m.)

DN er en landsdækkende forening hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø.

I overensstemmelse med EU-Domstolens fortolkninger af Århuskonventionens artikel 9 stk. 3 skal Foreningerne tillægges ret til at såvel at anlægge retssag som at klage administrativt over de meddelte tilladelser til muslingeskrab.

Såfremt Foreningerne nægtes klageberettigelse, vil dette indebære, at der i praksis ikke sikres effektiv administrativ kontrol med overholdelsen af de miljøretlige beskyttelsesregler, som tilladelserne har indvirkning på, hvilket vil være uforeneligt med både Århuskonventionens formål og EU-rettens krav om effektiv retsbeskyttelse.

3. Indsatsbekendtgørelsen § 8, stk. 3

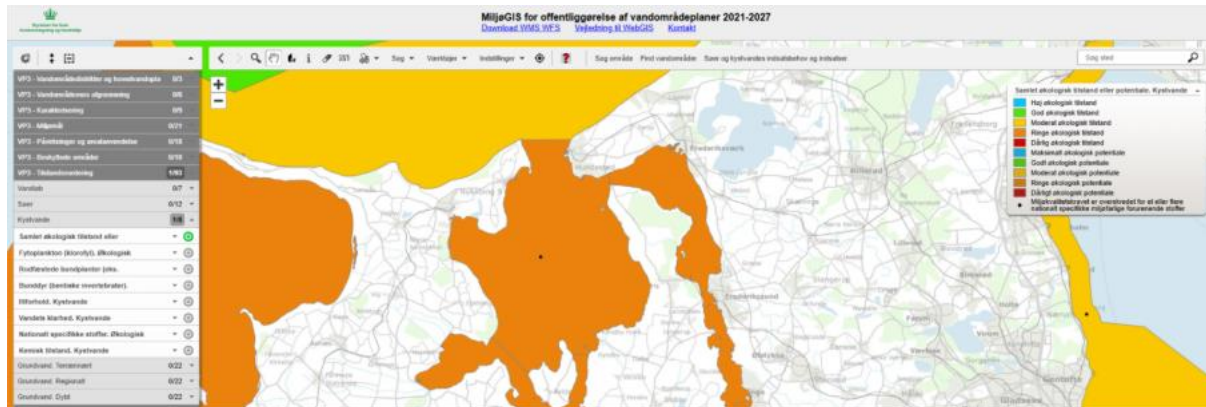
Som anført ovenfor under pkt. 2.2. pålægger Indsatsbekendtgørelsen bl.a. statslige myndigheder ved administration af lovgivningen at forebygge forringelse af tilstanden for overfladevandområder og sikre, at opfyldelse af fastlagte miljømål ikke forhindres.

Videre fremgår af indsatsbekendtgørelsens § 8 stk. 3, at:

Myndigheden kan kun træffe afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst, hvor miljømålet ikke er opfyldt, hvis afgørelsen

- 1. ikke vil kunne medføre en forringelse af overfladevandområdet eller grundvandsforekomsten tilstand, og*

I Vandområdeplan 3 for 2021 – 2027 (efter genbesøget) ("VP3") er Isefjorden i "ringe økologisk tilstand"⁸:

Miljømålet for Isefjorden er "god økologisk tilstand".

3.3. VP3 og muslingeskrab

Fiskeri med bundsløbende redskaber, herunder muslingeskrab, nævnes flere steder i VP3, offentliggjort i december 2025:

Af VP3 pkt. 3 (s. 44) fremgår følgende:

"Ifølge lov om vandplanlægning skal vandområdeplanerne indeholde et resumé af signifikante belastninger og virkninger for overfladevandets og grundvandets tilstand fremkaldt af menneskelig aktivitet."

I Tabel 3.1. (s. 45), nævnes fiskeri med bundskrabende redskaber, herunder muslingeskrab, som et af de fysiske påvirkninger af kystvande.

Dette uddybes i pkt. 3.4.1., hvor det bl.a. anføres:

"Fiskeri (relevant for alle vandområdedistrikter)

*Undersøgelser har vist, at der i så godt som alle kystvandområder er en potentiel påvirkning af rodfæstede bundplanter udbredelse grundet fiskeri med bundsløbende redskaber, og at der i flere af kystvandområderne er potentielt sammenfald mellem fiskeri med bundsløbende redskaber og arealer, hvor ålegræs og andre rodfæstede bundplanter bør kunne vokse. Således kan fiskeri med bundsløbende redskaber potentielt have en negativ effekt på opfyldelse af målet om god økologisk tilstand/godt økologisk potentiale i kystvandene, herunder vurderet ud fra den nedre grænse for god økologisk tilstand for dybdeudbredelsen af ålegræs og andre blomsterplanter. **En samlet analyse i alle kystvande af den***

⁸ Miljøgis 2021-2027

stedspecifikke påvirkning af ålegræs fra både fiskeri med bundslæbende redskaber og graveaktiviteter har vist, at påvirkningen fra fiskeri med bundslæbende redskaber udgør langt den største påvirkning. (min fremhævnning)

Det synes at være forudsat i VP3, at fiskeri med bundslæbende redskaber skal nedbringes:

I pkt. 5.4.5 (s. 116) om målopfyldelse og udvikling i tilstand anføres:

“For de 30 kystvand i Vandområdedistrikt Sjælland er miljømålet for den økologiske tilstand vurderet ikke at være opfyldt.

*Det er vurderet, at 27 kystvande vil opnå god økologisk tilstand efter 2027, når de marine økosystemer har indstillet sig på en ny ligevægt efter gennemførelse af indsatser i løbet af planperioden, herunder indsatser i forhold til nedbringelse af næringsstofpåvirkningen fra såvel Danmark som andre lande, **samt indsatser i forhold til at nedbringe påvirkninger fra fiskeri med bundslæbende redskaber.*** (min fremhævnning)

Det er således en udtrykkelig forudsætning for målopfyldelse, at påvirkninger fra bundslæbende fiskeri reduceres – ikke opretholdes eller udvides.

I sammenfatningen af indsatsprogrammet, pkt. 7, (s. 162) anføres følgende om kystvande:

“Pkt. 7.4. Kystvande

Som det fremgår af kapitel 6, er miljømålet god økologisk tilstand ikke opfyldt i de 109 kystvande. Der er i kapitel 3 nærmere redegjort for de påvirkninger, som kystvandene er udsat for.

*Undersøgelser viser, at for store næringsstoffilførsler, særligt kvælstof, er hovedproblemet i forhold til manglende opfyldelse af god økologisk tilstand i de danske kystvande. Herudover bidrager tilstedeværelsen af miljøfarlige forurenende stoffer også til den manglende målopfyldelse. **Dertil kommer, at fiskeri med bundslæbende redskaber også har vist sig potentielt at have en negativ effekt på opfyldelse af god økologisk tilstand i kystvandene, særligt i forhold til dybdeudbredelsen af ålegræs og andre rodfæstede bundplanter.*** (min fremhævnning)

Det er således et ubestridt faktum, at muslingeskrab i kystvande, herunder Isefjorden, har en negativ effekt på de økologiske tilstande i kystvandene.

3.4. Kriterier for måling af “økologisk tilstand”

I VP3 oplyses under pkt. 5.4., (s. 105), hvordan tilstanden i kystvandene er vurderet:

"Tilstanden i kystvandene er vurderet på baggrund af de EU-interkalibrerede biologiske kvalitetselementer fytoplankton (klorofyl), makroalger og angiospermer (rodfæstede bundplanter som ålegræs og vandaks) samt bentiske invertebrater (bundfauna)."

Målepunkterne er således i det væsentlige de følgende tre:

- Klorofyl
- Bundplanter (herunder ålegræs)
- Bundfauna

3.5. Hjemmel for meddelte tilladelser

Tilladelserne til fiskeri efter muslinger i Isefjorden er meddelt med hjemmel i Bekendtgørelserne 2287 og 2298, begge af 3. december 2021.

Bekendtgørelse 2287 vedrører bla. overdragelige fartøjstilladelsesandele ("FTA"), som giver mulighed for udstedelse af aktuel tilladelse til fiskeri efter muslinger. Det fremgår dog udtrykkeligt af § 2, stk. 3:

"Uanset, at et muslinge- og østersfiskeri er omfattet af reglerne for FTA eller en aktuel tilladelse, kan Fiskeristyrelsen indskrænke eller helt forbyde udøvelsen af dette fiskeri."

Videre fremgår af § 2, stk. 4:

"Regler og vilkår om muligheden for at udøve fiskeri efter muslinger, østers samt kombinationer heraf, jf. Stk. 2-3, fastsættes på baggrund af fiskeriloven og Det Europæiske Fællesskabs direktiver og beslutninger, herunder om fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger. I den forbindelse varetages bla. bestandssituationen, bevaring og beskyttelse af visse naturtyper og hensyn til beskyttelse og ophjælpning af levende ressourcer samt beskyttelse af det omgivne miljø og andet dyre- og planteliv."

Indehaver af en FTA har således ikke retskrav på at få tildelt en aktuel tilladelse, idet udstedelse af tilladelse - ifølge Bekendtgørelse nr. 2287 - afhænger af de aktuelle miljøforhold.

3.6. Betingelser i de meddelte tilladelser

Bekendtgørelse 2298 fastsætter en række betingelser for tilladelser til muslingefiskeri, herunder, at fiskeri efter muslinger er forbudt inden for 4 meters dybdegrænsen (§ 7, stk. 1).

Videre fremgår af § 7, stk. 4:

"Hvis den observerede eller potentielle dybdegrænse for ålegræs ændres i henhold til vandplanerne, vil Fiskeristyrelsen justere den tilladte dybdegrænse i de udstedte fiskeritilladelser, således at ålegræssets udbredelse ikke påvirkes."

Under høringen forud for udstedelsen af Bekendtgørelse nr. 2298 bemærkede Aarhus Universitet i sit høringssvar⁹, at udkastet gav tilladelse til at fiske efter muslinger ind til 4 meters dybdegrænse med undtagelse af fiskerområder i Limfjorden, hvor kunne fiskes ind til hhv. 3 og 2 meter. Det blev påpeget, at disse dybdegrænser var utilstrækkelige til at beskytte ålegræsset i de danske kystområder:

“Derfor anbefales det ved revision af bekendtgørelsen også at revidere dybdegrænserne for muslingefiskeri, så de er dybere end ålegræssets aktuelle og potentielle dybdegrænser samt dybere end dybden, der definerer god økologisk tilstand for ålegræsenge. Dette vil betyde, at der ikke bør fiskes efter muslinger på dybder lavere end 8 m i størstedelen af de åbne kystområder og yderfjorde. Tilsvarende bør muslingefiskeri ikke foregå på lavere vanddybde end 4 m i Limfjorden generelt og 3 m områderne 17, 18, 19, 20, 21 og 22 i Limfjorden.”

I høringsnotatet¹⁰ af 26. maj 2021 bemærkede Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, at ministeriet var i dialog med Miljøstyrelsen om en eventuel tilpasning af dybdegrænser for muslingefiskeri i forbindelse med ikrafttrædelsen af de nye vandområdeplaner.

“Der vil således på nuværende tidspunkt ikke blive ændret i § 7” (vedrørende de foreslåede dybdegrænser på generelt 4 meter).

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri oplyser, at der siden 2023 i tilladelserne til fiskeri efter blåmuslinger i Isefjord har været indsat vilkår om, at fiskeri kun er tilladt på vanddybder større end dybdegrænsen “god/moderat”, som anført i Tabel 17 i Bekendtgørelse 792 af 13. juni 2023 om overvågning af overfladevandets, grundvandets og beskyttede områders tilstand og om naturovervågning af internationale naturbeskyttelsesområder.

I Bekendtgørelsen er angivet dybdegrænsen for klassificering af ålegræs i kystvande fra ringe til høj økologisk tilstand.

Dybdegrænsen for Indre Isefjord (område 110 og 111) er 1,3 meter (ringe/dårlig), 2,6 meter (moderat/ringe), 3,8 meter (god/moderat), 4,7 meter (høj/god).

Dybdegrænsen for nr. 24 Ydre Isefjord (område 112, 113, 114 og 115) er 1,9 meter (ringe/dårlig), 3,8 meter (moderat/ringe), 5,6 meter (god/moderat) 6,8 meter (høj/god).

I de meddelte tilladelser, er anført følgende dybdegrænser:

- udenfor 4 meters dybdekurven i muslingeproduktionsområde nr. 110 og 111 (Indre Isefjord)

⁹https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Hoeringssvar/Hoeringssvar_Fiskeri_muslinger_oesters_210423.pdf

¹⁰ <https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/940bc7d9-fec1-4371-9de5-869b640eaad1/H%C3%B8ringsnotat.pdf>

- udenfor 5,6 meters dybdekurven i muslingeproduktionsområde nr. 112, 113, 114 og 115 (Ydre Isefjord), idet der henvises til ovennævnte Tabel 17.

De vanddybder, der således må skrubes på, hindrer ålegræs i at brede sig til dybder, der er klassificeres som "høj/god".

Der ses ikke i tilladelserne at være forholdt til de andre to indikatorer for økologisk tilstand i kystvande – klorofyl og bundfauna.

3.7. Tilladelserne er i strid med indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3

Tilladelse til muslingefiskeri i Isefjorden med bundslæbende redskaber er en afgørelse, der har en påvirkning på et overfladevandområde hvor miljømålet ikke er opfyldt. Fiskeri med bundslæbende redskaber angives i VP3 som havende negativ effekt på opfyldelse af målet om god økologisk tilstand i kystvandene.

De meddelte tilladelser er derfor afgørelser omfattet af indsatsbekendtgørelsens § 8 stk. 3, 1. pkt. og kan ikke træffes, medmindre tilladelserne ikke vil kunne medføre en forringelse af Isefjordens tilstand og ikke vil kunne hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål for Isefjorden gennem foranstaltninger fastsat i indsatsprogrammet.

Det påhviler Styrelsen at godtgøre, at tilladelse til fiskeri efter muslinger med bundslæbende redskaber ikke kan medføre en forringelse af Isefjordens tilstand og hindre målopfyldelse.

I folketingssvar af 3. februar 2026 har Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri oplyst, at Ministeriet forud for udstedelse af tilladelse til fiskeri efter blåmuslinger vurderer, om fiskeriet hindrer opnåelsen af vandområdeplanernes miljømål, og at der i denne vurdering bla. indgår påvirkning af udbredelsen af ålegræs, påvirkning af bunddyr, påvirkning af fytoplankton/klorofyl samt påvirkning af støtteparameteren iltkoncentration¹¹.

Det fremgår ikke umiddelbart af de meddelte tilladelser, at Styrelsen har foretaget en sådan vurdering. Det bemærkes, at Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i Miljøministerens svar af 7. december 2023 oplyste, at Fiskeristyrelsen ikke foretager undersøgelse af ålegræssets aktuelle dybdeudbredelse forud for at der gives tilladelse til muslingefiskeri, **bilag 7**.

Foreningerne bestrider, at begrænsningen af muslingefiskeriet til udenfor dybdekurverne for potentiel udbredning af ålegræs, som er klassificeret som "god/moderat", i sig selv er tilstrækkelig til at muslingeskrab ikke vil kunne medføre en

¹¹ <https://www.ft.dk/samling/20251/almdel/mof/spm/393/svar/2198899/3129644.pdf>

forringelse af Isefjordens "ringe økologiske tilstand" og ikke vil hindre opfyldelse af miljømålet for Isefjorden, som er "god økologisk tilstand".

Tværtimod er det åbenbart, at tilladelse til muslingeskab i Isefjorden medfører en forringelse af fjordens økologiske tilstand idet:

- a. Det er konstateret, at der i Isefjorden løsriver ålegræs ved muslingeskab. Eksempelvis forespurgte Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg den 8. oktober 2024 Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri på hvilke dybder muslingefartøjerne Fortuna og Ronja skrabede i Lammefjorden (del af Isefjorden) den 1. og 22. september 2024, da der begge dage flød frisk afrevet ålegræs rundt i fjorden. Ministeren svarede, at muslingefiskeriet var foregået på tilladte vanddybder¹². Ved muslingeskab på de tilladte vanddybder rives der således ålegræs op, hvilket også er i strid med den nul-tolerance for påvirkning af ålegræs som følge af muslingefiskeri, som er et af principperne i Muslinge- og Østerspolitikken¹³, jf. pkt. 2.3.2. og bekræftet af Ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i et svar 13. februar 2023, **bilag 8**.
- b. Muslingeskab har en negativ påvirkning på bundfaunaen, da fjordbunden pløjes op ved skrabet.
- c. Muslinger filtrerer vandet og er dermed med til at gøre det klarere og forbedre vækstforholdene for ålegræs. Ved muslingefiskeriet fjernes dette naturlige "filteranlæg" fra Isefjorden.
- d. Fjordbunden, som skrabes, består overvejende af gytje (blødt organisk sediment) iblandet sand. Næringsstoffer og miljøgifte, som er aflejret i fjordbunden fra årtiers industriel produktion i byer grænsende op til fjorden, hvirvles op og aktiverer fornyet algeopblomstring. Miljøgifte kan så uhindret overføres til økosystemer i vandet og på fjordbund. Ministeren for Grøn Trepert har i svar af 17. juni 2025 bekræftet, at muslingefiskeriet kan være en presfaktor for opnåelse af god tilstand i kystvande og at dette skyldes særligt fiskeriets negative påvirkning af fjordbunden, herunder ved genfrigivelse af næringsstoffer¹⁴.
- e. Fortsat muslingeskab hindrer genopbygning af de naturlige økosystemer i Isefjorden og vil gøre indsatser for at genskabe fjordens bundmiljø ved fx. udlægning af stenrev og udplantning af ålegræs nytteløse.

¹² <https://www.ft.dk/samling/20241/almdel/mof/spm/34/svar/2083264/2929519/index.htm>

¹³ [muslinge-og-oesterspolitik.pdf](#)

¹⁴ <https://www.ft.dk/samling/20241/spoergsmaal/s1239/svar/2149436/3042571.pdf>

Sammenfattende er det Foreningernes vurdering, at Isefjorden ikke kan bringes i god økologisk tilstand førend muslingeskrab bringes til ophør.

Endelig bemærkes, at Styrelsen i medfør af § 2, stk. 3 i Bekendtgørelse 2287 af 3. december 2021 har hjemmel til helt at forbyde udøvelse af muslingefiskeri. Foreningerne gør gældende, at Styrelsen i medfør af Indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3 har pligt hertil.

Jeg står naturligvis til rådighed ved eventuelle spørgsmål eller behov for supplerende oplysninger.

Med venlig hilsen
Piya Mukherjee
Advokat, Naturens Retshjælp